

# GRAVIDITETSDIABETES – SCREENING VID BARNMORSKEMOTTAGNING

## Bakgrund

Graviditetsdiabetes (GDM) medför ökad risk för mor och barn. För kvinnan framförallt ökad risk för graviditetshypertoni och preeklampsi samt att senare i livet utveckla en diabetes Typ 2. För barnet är det framför allt accelererande fostertillväxt och därmed risker för förlossningskomplikationer. Alla gravida kvinnor screenas därför under graviditeten.

## P-glukos kapillärt, icke faste värde, tas på alla gravida vid fem tillfällen

Inskrivning

V 25

V 28–29

V 33

V 37

## Screening för GDM med oral glukosbelastning, OGTT

**Kvinnor som uppfyller någon av följande anamnestiska faktorer vid inskrivning gör OGTT i vecka 24–28**

- diabetes (särskilt typ 2, s.k. åldersdiabetes) hos föräldrar eller syskon
- BMI  $\geq 35$  vid inskrivning
- tidigare fött LGA barn eller  $\geq 4\,500$  g.

**Kvinnor som haft graviditetsdiabetes i en tidigare graviditet ska göra OGTT i v 12-14 samt v 24-28 om den första utfaller normalt.**

**Kvinna som genomgått gastric by-pass, eller annan fetmaoperation och med indikation enligt ovan skall göra fyrpunktskurva istället för OGTT p g a förändrad glukosmetabolism och risk för dumping.**

- BM skriver remiss, till diabetessköterka på den vårdcentral som kvinnan är listad vid, efter v 20.
- Om GDM i tidigare graviditet skickas remiss till diabetessköterska direkt efter inskrivningen.
- Remissen ska innehålla information om kvinnans bakgrund, att hon är gravid och ska göra en screening för graviditetsdiabetes utifrån tidigare genomgången fetmaoperation.
- Diabetessköterksan ger instruktioner om självprovtagning och hur kvinnan noterar sina värden. Glukos mäts fastande samt 60 min efter frukost lunch och middag under tre dagar.
- Kvinnan rapporterar sina provsvar till ansvarig barnmorska.
- Barnmorska på BMM dokumenterar blodsockervärdena som kvinnan rapporterat i fritex i journalen, läggs i KTB för bedömning.

## Indicerad screening

**Om någon av följande faktorer uppkommer i aktuell graviditet görs OGTT inom en vecka:**

- misstanke om accelererad fostertillväxt, SF-mått ökat  $>5$  cm mellan två mätningar
- viktskattning med ultraljud visar  $> +22\%$
- polyhydramnios (SDP  $> 8$ cm)

- slumpmässigt P-glukos  $\geq 8,8$  mmol/L **oavsett intag av mat och dryck**

### Värde på p-glukos: vid OGTT och fyrpunktskurva:

- fastande  $\geq 7,0$  mmol/L,  $\geq 9,0$  mmol/L vid 120 min efter glukosintag, eller 60 min efter måltid vid fyrpunktskurva, är indikation på GDM och BM kontaktar då SMVC för vidare handläggning.

### Kvinnor som får diagnos graviditetsdiabetes, GDM

- Kvinna som efter initial information och bedömning på SMVC får diagnosen GDM **fortsätter sina ordinarie kontroller på BMM, men behandlingen sköts av SMVC. Detta gäller vid kostbehandling, Metformin- och insulinbehandling**
- För ytterligare information se PM [Graviditetsdiabetes \(GDM\)](#)

## Metodbeskrivning av Glukosbelastning vid Barnmorskemottagning i Region Uppsala

### Patientförberedelser

Funktionsundersökningen utförs på förmiddagen. Patienten skall vara fastande från kl. 22:00 kvällen före undersökningen. Mindre mängder vatten (1–2 glas) får intagas om så är nödvändigt. Patienten bör ej heller röka eller använda snus under denna tid.

### Typ av provrör och tillsatser

Venblod tas i rör med rosa propp **art nr: 53688. Leverantörens art nr 454513**

### Förberedande åtgärder

Top Star 75 lösningen kan drickas kall eller rumstempererad. Om Top Star 75 skall användas bör man kontrollera att patienten inte är överkänslig/allergisk mot konserveringsmedlet i denna, läs under "Reagens - Läkemedel".

Om glukospulver används kan det vara svårt att lösa upp i vattnet varför lösningen bör förberedas i god tid, läs under "Läkemedel".

## Beställning i Cosmic av BMM

Under beställning provbunden i Cosmic skapas tvåseparata beställningar av P-Glukos (funktionsundersökning). Sök glukos i rutan för valt utbud, välj P-Glukos (funktionsundersökning) Tidpunkt "0 min" ska anges som remisskommentar för den första beställningen, för andra beställningen tidpunkt "120 min" som remisskommentar. Skicka beställningarna i Cosmic och skriv ut etiketter.

## Dokumentation – journalföring

Dokumentera i journaltabellen under **Provtagning** Glukosbelastning, (fast val). Om avvikande svar görs en journalanteckning om eventuell åtgärd. Vid **diagnos Graviditetsdiabetes** dokumenteras det under sökordet **Andra hälsoproblem fast val Graviditetsdiabetes. Detta** förs automatiskt över till ÖD MHV.

**Uppdatera sökordet Bedömning – Vårdprogram - ej basprogram pga. (förs automatiskt över till ÖD MHV)**

**Provsva**r vidimeras av beställande BMM i Svar Provbunden under beställningen av funktionsundersökningen P- Glukos.

När Graviditeten avslutas i **Graviditetsregistret** registreras enligt rutin uppgifter om glukosbelastningen av ansvarig BMM. För in de provsvar som finns för analysen från beställningen av funktionsundersökningen i Svar provbunden, eller från journaltabellen om värdena är överförda manuellt av ansvarig BM.

## Provsvar

Provsvar vidimeras av beställande BMM i Svar Provbunden under beställningen av funktionsundersökningen P- Glukos.

När Graviditeten avslutas i Graviditetsregistret registreras enligt rutin uppgifter om glukosbelastningen av ansvarig BMM. För in de provsvar som finns för analysen från beställningen av funktionsundersökningen i Svar provbunden.

## Mall för Beställning av Glukosbelastning i Cosmic

Beställning av provbundna analyser/undersökningar:

Farmakologi Immunologi Kemi 1

Utförande enhet: Klinisk kemi och farmakologi (KKF)

Grunder/Paket Profiler

Samtliga 2

Sök i valt utbud (Samtliga)

glukos 3

Analys

Dialysat--Glukos

Dialysat--Glukos (1)

Dialysat--Glukos (2)

Dialysat--Glukos (3)

Dialysat--Glukos (4)

Dialysat--Glukos (5)

P--Glukos

P--Glukos(funktionsundersökn) 4

U--Glukos (test)

- 5. Ange korrekt provtagningstid i beställningen
- 6. Klicka på skicka, då kommer medicinsk info upp.
- 7. Fyll i Typ av funktionsundersökning – OGTT  
Tidpunkt och minuter i remiss 1 0 min och remiss 2 120 min  
Klick OK  
Skriv ut etiketter
- 8. Rensa och gör en ny remiss för de övriga provtagningarna

Svaren hamnar i patientens Lab lista

Farmakologi Immunologi Kemi						Mikrobiologi		Patologi / Cytologi		Lokala analyser	
Utförande enhet: Klinisk kemi och farmakologi (KKF)											
Analys	Enhet	Ref. int.	2018-01-25 10:10		2018-01-25 08:10						
B-Protrombinkomplex	INR	0,9-1,2									
<b>Allmän kemi</b>											
P-Albumin	g/L	36-45									
P-ALAT	ukat/L	0,15-0,75									
P-CKMB	ug/L	<3,8									
P-Glukos	mmol/L	4,0-6,0	7,5 *		5,2		<input checked="" type="checkbox"/>		<input checked="" type="checkbox"/>		
B-HbA1c (IFCC)	mmol/mol	31-46									
P-HDL-kolesterol	mmol/L	1,0-2,7									
P-LDL-kolesterol	mmol/L	2,0-5,3									
P-LDL/HDL											
P-Triglycerider	mmol/L	0,45-2,60									
<b>Hormon</b>											